

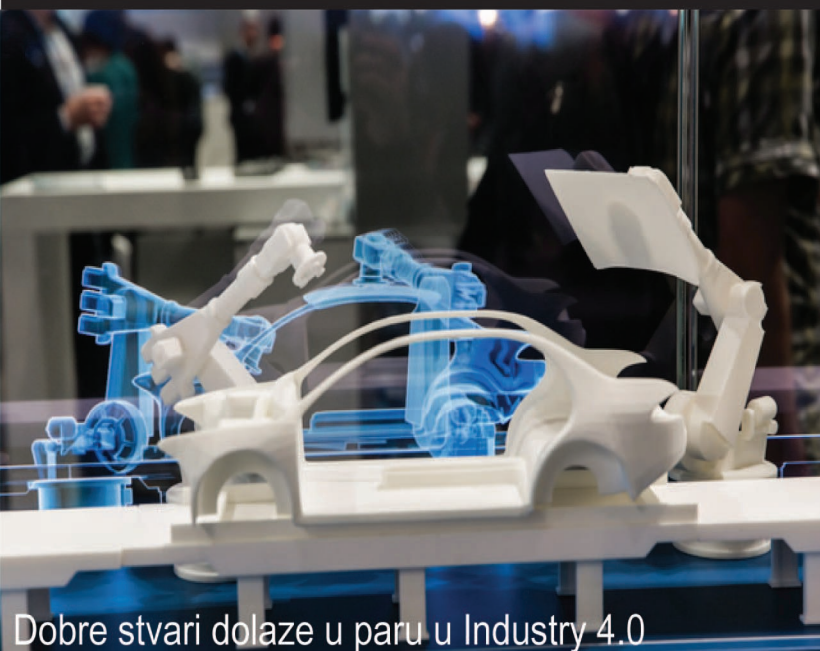
HZN e

glasilo

Broj 8/2018

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

Mjere za globalnu sigurnost hrane najnovijem ISOfocusu



Dobre stvari dolaze u paru u Industry 4.0



ETSI - Tjedan sigurnosti 2018.



HZN

Članovi
HZN-a



European Committee for Standardization

YOU & CEN

WHO WE ARE

MEMBERS

WHAT WE DO

WORK AREA

MEETING FACILITIES

NEWS

SEARCH STANDARDS

News

Workshops

Calls

Events

Brochures

Policy opinions

[Home](#) > [News](#) > **News**

Deployment of the alternative fuels infrastructure: European Delegated Act aiming to update the Technical Specification 2014/94/EU

Uspostava infrastrukture za alternativna goriva

The European directive on the deployment of the alternative fuels infrastructure ([Directive](#)) of the 'Clean Power for Transport' package. Natural gas - compressed natural gas (CNG) alternative fuels that is addressed in this directive. In comparison with other fossil fuels

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa
stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 10. 2018.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač:

Hrvatski zavod za norme

MB: 1957406

OIB: 76844168802

Sjedište: Ulica grada Vukovara 78,
10000 Zagreb

Telefon: 01/610 6095

Telefax: 01/610 93 21

**Glavni
urednik:**

Igor Božičević, ravnatelj HZN-a

**Pomoćnik
glavnog
urednika:**

Vladimir Jaram

**Tehnički
urednik:**

Vladimir Jaram

Uredništvo:

Ana Marija Boljanović, Melanija
Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić,
Boro Jandrijević, Stanka Miljković,
Vladimir Jaram, Igor Božičević

Lektura:

Ivana Canosa

Korektura:

Vladimir Jaram, Sandra Knežević

**Grafička
obrada
naslovnice:**

Vladimir Jaram

**Grafička
priprema:**

Vladimir Jaram, Sandra Knežević

Izlazi:

mjesečno

Uređenje

2018-08-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila, možete u našim stalnim prilogima pročitati o zbivanjima u HZN-u te regionalnim i međunarodnim normizacijskim organizacijama. U vijestima iz HZN-a, nalazi se naš stalni prilog o članovima HZN-a.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija, u ovome broju objavljujemo iz IEC-a prilog o dobrim stvarima koje dolaze u paru u tehnologiji (Industry 4.0) o upotrebi tehnologije digitalnih blizanaca.

Iz ISO-a donosimo prilog o mjerama za globalnu sigurnost hrane koje su tema novoga izdanja ISOfocusa. U središtu je nedavno objavljena norma o upravljanju sigurnošću hrane koja usklađuje zahtjeve za sigurnost hrane u cijelom svijetu.

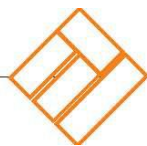
U novostima iz CEN/CENELEC-a donosimo prilog o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva. Naime, Europska komisija priprema delegirani akt kojem je svrha ažuriranje tehničkih specifikacija u Prilogu II. Direktive 2014/94/EU te novoj CENELEC-ovoj normi Električni uređaji za otkrivanje i mjerenje zapaljivih plinova – EN 50271:2018.

Iz ETSI-ja donosimo informaciju o *ETSI-jevom tjednu sigurnosti 2018.* održanom od 11. do 15. lipnja 2018. u Sophia Antipolisu, u Južnoj Francuskoj.

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnoga urednika

Sadržaj 8/2018



Proslov	2
Novosti iz HZN-a	
• Članovi HZN-a	4
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
IEC	
• Dobre stvari dolaze u paru u Industry 4.0	5
ISO	
• Mjere za globalnu sigurnost hrane u najnovijem ISOfocusu	8
CEN i CENELEC	
• Uspostava infrastrukture za alternativna goriva	10
• Nova CENELEC-ova norma - Električni uređaji za otkrivanje i mjerenje zapaljivih plinova (EN 50271:2018)	12
ETSI	
• ETSI - Tjedan sigurnosti 2018.	13

Naslovnica: *Priopćenja iz regionalnih i međunarodnih normizacijskih organizacija*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A38)

ISSN 1847-4217



Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do 31. kolovoza 2018. godine.

Tablica *Članovi Hrvatskog zavoda za norme* identična je tablici objavljenoj u HZN e-glasilu br. 7/2018 jer do 31. kolovoza 2018. godine nije bilo promjena.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2018-05-02	2018-06-18
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	8	8
Fizičke osobe	0	0
Ukupno promatračkih članova	8	8
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	165	161
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	21	22
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	8	8
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	20	20
Fizičke osobe – pojedinci	29	26
Obrt – fizičke osobe	2	2
Tijela državne uprave	51	51
Ukupno redovnih članova	302	296
Ukupno članova HZN-a	310	304

Dobrodošli u sustav komentiranja nacrti norma!



Pronađite nacrt bitne za vaše poslovanje ili granu djelatnosti pomoću donje trake za pretraživanje



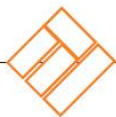
Pročitajte i ocijenite postojeći nacrt norme te razmislite kako bi on mogao utjecati na Vas i Vaše poslovanje



Komentirajte nacrt norme i sudjelujte u njezinom oblikovanju



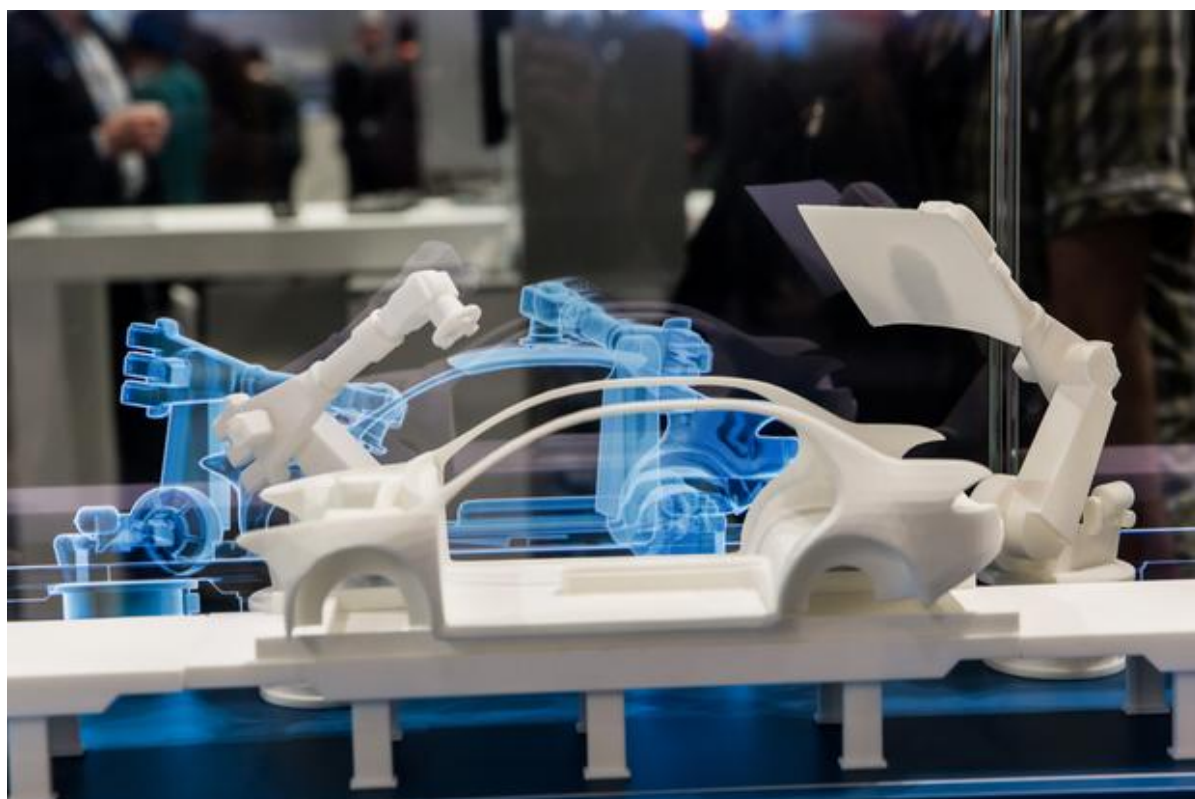
Omogućujemo vam da jednostavno podijelite nacrt i komentare s kolegama



Dobre stvari dolaze u paru u Industry 4.0

Digitalni blizanci digitalne su slike fizičkih objekata ili procesa u realnom vremenu kojima se poboljšava rad pametnih tvornica

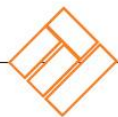
Zamislite da otvarate e-poštu i nalazite recept za lijek protiv bolesti za koju niste ni znali da je imate. Niste bili ni na kakvim pretragama niti ste se osjećali loše. Vaš doktor donio je odluku o liječenju nakon što je pregledao Vašu digitalnu repliku, uključujući podatke u realnom vremenu o Vašoj prehrani, načinu života i trenutnom okruženju.



Simulacija upotrebe tehnologije digitalnih blizanaca u proizvodnji automobila na Siemensovom štandu na Sajmu u Hannoveru 2018. (foto: Alexander Tolstykh / Shutterstock.com)

Medicina možda još nije došla do tog stadija, ali takozvani „digitalni blizanci“, poznati i kao Industry 4.0, realnost su u svijetu pametne proizvodnje. Pametna proizvodnja obuhvaća čitav lanac vrijednosti i životni ciklus proizvoda, od zamisli do narudžbe, izgradnje i razvoja, isporuke, recikliranja i svih povezanih usluga, kao i uključivanje povratnih informacija korisnika i potrošača u realnom vremenu.

Digitalni blizanc virtualni je prikaz elemenata i dinamike izrade proizvoda, njegove funkcije i životnog ciklusa. Digitalni blizanci utječu na projektiranje, proizvodnju i upotrebu proizvoda.



I sve veći broj građevinskih objekata ima digitalnog blizanca. U Australiji, više od 2 000 senzora prate fizičku cjelovitost mosta *Sydney Harbour Bridge* [kako bi bio sukladan s digitalnim blizancem](#).

Ta tehnologija primjenjuje se i u [Siemensovoj tvornici u Ambergu](#), Njemačka. Bavarski je pogon 75% automatiziran, ali ipak ima 1 300 zaposlenih jer, barem zasada, ljudi još uvijek brojne zadatke obavljaju bolje od strojeva.

Fizička tvornica ima digitalnog blizanca koji je identičan u svakom pogledu. On se upotrebljava za planiranje proizvodnog procesa i programiranje strojeva te dizajniranje i ispitivanje proizvoda.

Čim se uspostavi učinkovit radni model i sve se pogreške uklone, počinje proizvodnja u fizičkoj tvornici. Ta je tehnologija omogućila da tvornica poveća proizvodnju na 15 milijuna jedinica godišnje, što je 13 puta više nego u 1989. godini, i to bez zapošljavanja novih ljudi i preseljenja u veće prostore.

Digitalne blizance omogućilo je postojanje jeftinih senzora, mreža za pouzdan prijenos podataka i inteligentnih analitičkih sustava za obradu i donošenje odluka. Tehnologija je lako dostupna i omogućuje proizvođačima da shvate kako njihovi strojevi utječu na dopuštena odstupanja, opterećenja i dizajn proizvoda.

Prema Siemensu, stopa grešaka u tvornici u Ambergu gotovo je jednaka nuli. To je zanimljivo s obzirom da tvornica proizvodi 1 200 različitih proizvoda na istim proizvodnim linijama.

Pametna proizvodnja može se osloniti na međunarodne norme

Normizacija je od ključne važnosti jer sve više tvrtki širom svijeta usvaja pametne procese. Tehnologija Industry 4.0 zahtijeva dosad neviđeno objedinjavanje sustava kroz razna područja, hijerarhijske razine i faze životnog ciklusa.

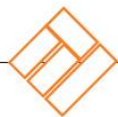
Iz tog razloga IEC stavlja snažan naglasak na [rad sustava](#).

IEC-ovo Vijeće za upravljanje normizacijom ([SMB](#)) osnovalo je Skupinu za ocjenjivanje sustava ([Systems Evaluation Group \(SEG\) 7](#)) kako bi stvorilo osnove za uspostavu odbora za sustave (*Systems Committee (SyC)*). Područje rada te skupine uključuje izradu popisa postojećih normi i projekata u tijeku te pozivanje drugih organizacija na suradnju u prikazivanju aktivnosti pametne proizvodnje koje su usko povezane i u aktivnostima SyC-a.

SEG 7 usko surađuje s raznim IEC-ovim tehničkim odborima (TC) i potiče suradnju među njima. To su, između ostalog, sljedeći odbori:

- [TC 3](#): *Information structures and elements, identification and marking principles, documentation and graphical symbols*
- [TC 17](#): *High-voltage switchgear and controlgear*
- [TC 22](#): *Power electronic systems and equipment*
- [TC 44](#): *Safety of machinery - Electrotechnical aspects*
- [TC 65](#): *Industrial-process measurement, control and automation*
- [TC 77](#): *Electromagnetic compatibility*
- [TC 111](#): *Environmental standardization for electrical and electronic products and systems*
- [TC 121](#): *Switchgear and controlgear and their assemblies for low voltage*
- [CISPR](#): *International special committee on radio interference, and its SCs.*

Odgovarajuće norme izrađuje i Zajednički tehnički odbor (JTC) 1 za informatiku, koji su osnovali IEC i [ISO](#), putem svojih pododbora (SC). Među njima su:



- [ISO/IEC JTC 1/SC 27: IT security techniques](#)
- [ISO/IEC JTC1/SC 41: Internet of things and related technologies](#)
- [ISO/IEC JTC1/SC 42: Artificial intelligence.](#)

Međunarodne norme pomažu proizvođačima da razviju nove proizvode i usluge na učinkovitiji, sigurniji i održiv način. Mnoge tvrtke, konzorciji i ostale industrijske organizacije uključene su u normizacijski rad.

Normizacija je ključna za pametnu proizvodnju. Industry 4.0 zahtijeva dosad neviđeno objedinjavanje sustava kroz razna područja, hijerarhijske razine i faze životnog ciklusa.

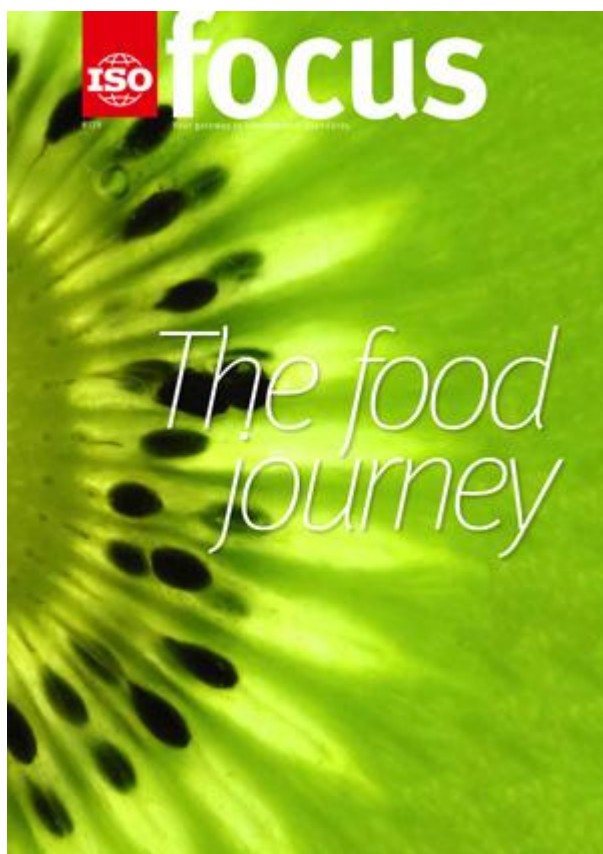
(Izvor: <https://ieccetech.org/issue/2018-03/Good-things-come-in-pairs-in-Industry-4.0>; autor: Michael A. Mullane; priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)





Mjere za globalnu sigurnost hrane u najnovijem ISOfocusu

Zašto i dalje dolazi do epidemija uzrokovanih hranom? Živimo u globalnoj ekonomiji hrane. Većina ljudi kupuje i jede hranu koja je proizvedena tisućama kilometara dalje i često se isporučuje u rasutom stanju kako bi se olakšala priprema hrane kod kuće i u restoranima. To olakšava razvoj patogenih organizama. Stoga su norme za hranu kojima se štiti javno zdravlje i smanjuje negativan socijalni i gospodarski utjecaj takvih kriza nužne za organizacije u svim segmentima lanca hrane.



U najnovijem izdanju *ISOfocusa* govori se o nedavno objavljenoj normi o upravljanju sigurnošću hrane [ISO 22000:2018](#) te o tome kako se njome mogu smanjiti ti rizici. Dugo očekivana međunarodna norma, koju su podržali i predstavnici vlasti i stručnjaci iz industrije, usklađuje zahtjeve za sigurnost hrane u cijelom svijetu. Ona je snažan alat za poduzimanje mjera povezanih s globalnim izazovima sigurnosti hrane.

Generalni direktor AFNOR-a Olivier Peyrat u uvodnoj primjedbi piše: "Kako bi se pomoglo u osiguranju kvalitetnih proizvoda koji su sigurni za potrošače, ti dokumenti sadrže međunarodne metode ispitivanja kojima je cilj uspostaviti ujednačene postupke za otkrivanje onečišćenja, poboljšanje kontrola hrane i osiguranje poštene trgovine. Norma ISO 22000 o upravljanju sigurnošću hrane pomoći će tvrtkama da utvrde i kontroliraju opasnosti povezane sa svojom djelatnošću."

Danas je sigurnost lanca hrane više nego ikad pitanje koje ima globalno značenje. Sigurni lanci hrane podupiru nacionalna gospodarstva, trgovinu i turizam te pridonose sigurnoj hrani i

održivom razvoju. ISO međunarodne norme stvaraju povjerenje u proizvode koje jedemo ili pijemo jer osiguravaju da cijeli svijet jednako shvaća kvalitetu, sigurnost i iskoristivost hrane.

Izdanje *ISOfocusa* srpanj/kolovoz 2018. donosi priče vrhunskih znanstvenika i vođa stavova u sektoru, stručnjaka za sigurnost hrane i normizacijskih stručnjaka. Govori i o najnovijim i inovativnim normama za utvrđivanje podrijetla mesa prema životinjskoj vrsti i prirodnih proizvoda.

U ovom izdanju prikazujemo ISO-ov doprinos rješenju mnogih današnjih problema povezanih s hranom, uključujući najsuvremenije smjernice i najbolju praksu za sve organizacije u globalnom lancu opskrbe hranom kao rješenje za sigurnu hranu za milijune ljudi.



Napokon, ovo izdanje *ISOfocusa* donosi i [ekskluzivni intervju](#) s direktoricom za kvalitetu u KMC-u, danskom proizvođaču sastojaka hrane. O svjetskoj situaciji povezanoj s hranom, Marianne Dam kaže: "ISO ima ogromnu prednost jer je međunarodno poznat. Nadamo se da će prihvatiti izazov i tako pomoći tvrtkama u cijelom svijetu."

Saznajte više o globalnim prijetnjama i problemima s kojima se suočava lanac opskrbe hranom te o drugim zanimljivim činjenicama o hrani u [najnovijem ISOfocusu](#).

(Izvor: Elizabeth Gasiorowski-Denis, 5. srpnja 2018.; <https://www.iso.org/news/ref2306.html>; priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)





Uspostava infrastrukture za alternativna goriva: Europska komisija priprema delegirani akt kojem je svrha ažuriranje tehničkih specifikacija u Prilogu II. Direktive 2014/94/EU

Godine 2014. objavljena je Europska direktiva o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva ([Direktiva 2014/94/EU](#)) kao dio paketa '[Čista energija za promet](#)'. Prirodni plin – ukapljeni prirodni plin (UPP) i stlačeni prirodni plin (SPP) – jedno je od alternativnih goriva kojima se bavi ta direktiva. U usporedbi s drugim fosilnim gorivima, prirodni je plin pri izgaranju u motoru relativno čist (manje emisija NO_x, SO_x, čestica i CO₂) i tih. Na taj način vozila na prirodni plin pridonose lokalnoj kvaliteti zraka i ostvarenju Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama. Tome može pridonijeti upotreba biometana kao obnovljivog plina.

The screenshot shows the CEN (European Committee for Standardization) website. The header includes the CEN logo and the text 'European Committee for Standardization'. Below the header is a navigation bar with links: YOU & CEN, WHO WE ARE, MEMBERS, WHAT WE DO, WORK AREA, MEETING FACILITIES, NEWS, and SEARCH STANDARDS. The 'NEWS' link is highlighted. On the left side, there is a sidebar with links: News, Workshops, Calls, Events, Brochures, and Policy opinions. The main content area displays a news article titled 'Deployment of the alternative fuels infrastructure: European Delegated Act aiming to update the Technical Specification 2014/94/EU'. The article text begins with 'The European directive on the deployment of the alternative fuels infrastructure ([Direc](#) of the '[Clean Power for Transport](#)' package. Natural gas - compressed natural gas (CNG) alternative fuels that is addressed in this directive. In comparison with other fossil fuel

Prilog II. Direktive 2014/94/EU odnosi se na tehničke specifikacije koje osiguravaju interoperabilnost infrastrukture za alternativna goriva. Cilj je omogućiti bezbrižnu vožnju širom Europe uz sigurnost da će priključak odgovarati. Europska komisija zatražila je od europskih normizacijskih organizacija da izrade norme koje se bave tim tehničkim specifikacijama (putem normizacijskog zahtjeva [M/533](#)).

Europski dionici složili su se da je međunarodnom normom ISO 16923 za punjenje vozila stlačenim prirodnim plinom i međunarodnom normom ISO 16924 za punjenje vozila ukapljenim prirodnim plinom ispunjen taj normizacijski zahtjev te da nema potrebe za izradom novih europskih normi. U ožujku 2018. godine te dvije međunarodne norme za punjenje vozila stlačenim prirodnim plinom (SPP)



odnosno ukapljenim prirodnim plinom (UPP) prihvaćene su kao europske norme [EN ISO 16923](#) i [EN ISO 16924](#). Njihov europski predgovor sadrži objašnjenje koje upućuje na normizacijski zahtjev i europske norme u području kvalitete i označivanja goriva.



Prihvatanje tih normi kao europskih znači da se one sada primjenjuju u 34 zemlje. To je velik doprinos europskoj težnji prema čišćoj mobilnosti.

Europska komisija sada ima mogućnost ažuriranja upućivanja na tehničke specifikacije u Prilogu II. Direktive 2014/94/EU kroz mehanizam delegiranog akta. Taj će proces biti pokrenut u rujnu 2018. Posljedica će biti da će specifikacije prvotno navedene u tom prilogu Direktive biti zamijenjene upućivanjima na norme navedene u delegiranom aktu.

Za europske norme u području stanica za punjenje plinom odgovoran je tehnički odbor [CEN/TC 326](#) 'Natural gas vehicles – Fuelling and operation'.

Tajništvo tehničkog odbora vodi [NEN](#) – normizacijski institut Nizozemske. Za više informacija o mogućnostima sudjelovanja u normizacijskim aktivnostima obratite se tajniku tehničkog odbora, gosp. Jarnu Dakhorstu, na adresu e-pošte energy@nen.nl ili broj telefona +31 15 2 690 245.

Osoba za kontakt u CEN-u: Thierry Legrand

(Izvor: <https://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/NEWS-2018-027.aspx>; priredio: V.Jaram; prijevod: T. Majić)





Nova CENELEC-ova norma - Električni uređaji za otkrivanje i mjerjenje zapaljivih plinova (EN 50271:2018)

Bruxelles, Belgija, 2018-07-19

Tehnički odbor [CLC/SC 31-9](#) EN 50271:2018 izradio je normu 'Electrical apparatus for the detection and measurement of combustible gases, toxic gases or oxygen - Requirements and tests for apparatus using software and/or digital technologies' (Električni uređaji za otkrivanje i mjerjenje zapaljivih plinova, otrovnih plinova ili kisika -- Zahtjevi za ispitivanje uređaja koji upotrebljavaju računalni program (software) i/ili digitalne tehnologije).



Ta norma, namijenjena proizvođačima opreme za otkrivanje plina, definira minimalne zahtjeve za strojne i programske komponente opreme za otkrivanje plina koja se koristi digitalnim tehnologijama. Osigurava da korisnici takve opreme mogu očekivati da su rizici koji proizlaze iz digitalnih tehnologija i programske opreme smanjeni na najmanju mjeru. Norma EN 50271:2018 dopunjuje mjeriteljske norme za detektore plina (npr. EN 60079-29-1, EN 50104, niz EN 45544).

Norma će biti ponuđena za navođenje u Službenom listu Europske unije (SLEU) radi pretpostavke o sukladnosti s bitnim zahtjevima [Direktive 2014/34/EU](#) koja se odnosi na opremu i zaštitne sustave namijenjene za uporabu u potencijalno eksplozivnim atmosferama.

Tajništvo tehničkog odbora [CLC/SC 31-9](#) - *Electrical apparatus for the detection and measurement of combustible gases to be used in industrial and commercial potentially explosive atmospheres* vodi [BSI](#) – britanska normizacijska ustanova.

Za više informacija, molimo da se obratite gđi [Catherine VIGNERON](#)

(Izvor: https://www.cenelec.eu/pls/apex/f?p=WEB:NEWSBODY:::NO::P300_NEWS_ID:285; priredio: V.Jaram; prijevod: T. Majić)





ETSI - Tjedan sigurnosti 2018.

ETSI-jev tjedan sigurnosti 2018. održan je od 11. do 15. lipnja 2018. u Sophia Antipolisu, u Južnoj Francuskoj.

Stručnjaci su raspravljali i razmijenili iskustva o različitim temama među kojima su pravila internetske sigurnosti, zakonske aktivnosti, izazovi hakerskih napada, stanje normizacije internetskih tehnologija i procesa te najnovijih tehnoloških rješenja koja čine internetski svijet sigurnijim.

Internetska je sigurnost najvažniji element digitalne ekonomije. U Europi se poduzimaju značajne aktivnosti radi zakonskog reguliranja interneta što prisiljava proizvođače proizvoda i davatelje usluga na usklađivanje. Očekuje se da norme odigraju važnu ulogu u procesu zaštite informacija, infrastrukture, korisnika, industrije i dobara od napada i neprihvatljive uporabe. Različite uredbe, direktive i mandati na višoj razini predstavljaju snažne pokretače koji pomažu ostvarivanje internetske sigurnosti.

Društvo, javni i privatni sektor prihvatili su sve prednosti koje donosi proces digitalizacije. Očekuju da internetski proizvodi, sustavi i usluge budu sigurni i pouzdani po definiciji kao i samim svojim dizajnom. Pitanje je kako kreirati, organizirati i normirati ovaj dinamičan virtualno povezani svijet?

Kakvu sigurnost nudi 5G?



Prva je faza tehničkih specifikacija za 5G sustave mobilnih komunikacija dovršena. Glavni je cilj sustava pete generacije osigurati visok stupanj fleksibilnosti (dijeljenjem spektra i virtualizacijom mrežnih funkcija) te bolju prilagodbu specifičnim potrebama sektora izvan telekomunikacija (automobilska industrija, organizacije za hitne intervencije).

Razmijenjana su pojedina rješenja i konkretna iskustva povezana sa sigurnošću modela, sigurnosnim pravilima i procedurama te različitim scenarijima njihove primjene. Predstavljena su pojedina rješenja koja se odnose na IoT (Internet of Things) sigurnost, privatnost, sigurnost spremanja podataka kao i sigurnost sustava koji osigurava povezanost između različitih mreža.





Sigurnost i povjerenje u ICT: Vrijednost tehnologije distribuirane glavne knjige (Distributed Ledger Technology)

Nakon nekoliko godina inkubacije projekta Bitcoin, tehnologija ulančanih blokova (Blockchain) postala je poznata i priznata u javnosti te se sve više primjenjuje u industriji. U novije vrijeme se istražuju nove mogućnosti primjene tehnologije ulančanih blokova izvan financijskog sustava.



Pri tome se nastoje riješiti određena ograničenja kao što je skalabilnost i potrošnja energije. U ovom trenutku nije jasno kakva bi trebala biti uloga regulatora i normizacijskih tijela u cilju osiguranja primjene tehnologije ulančanih blokova u kritičnim ICT (Information Communication Technology) servisima.

Prezentacije s ove radionice dostupne su na slijedećoj poveznici:
https://docbox.etsi.org/Workshop/2018/201806_ETSISECURITYWEEK

Pripremio: *B. Burazer*

